TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 21029
Tarih : 01.11.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA - 52562

Aşağıda belirtilen soruların **İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgül Saki
İstanbul Milletvekili

Mülteci-Der'in Ağustos 2026'da yayınladığı izleme raporlarında, geri gönderme merkezlerinde avukatların göçmen müvekkillerine erişiminin yasal dayanağı belirsiz idari uygulamalarla daraltıldığı ortaya konmuştur. Raporlara göre İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezinde avukatlara günde sabah üç, öğleden sonra üç olmak üzere toplam altı sorgu, görüşme ya da dosya incelemesi hakkı tanınmakta ve her yarım gün için ayrı sıra numarası alınması istenmektedir. Aranan kişi başka bir merkeze nakledilmiş, serbest bırakılmış ya da talep formundaki adı kayıtlardaki yazımla birebir uyuşmamış olsa bile kotadan düşülmekte; bu nedenle avukatlar tek bir göçmenle görüşemeden yarım günlük haklarını tüketebilmektedir. Aynı kota Aydın ve Çankırı'da da uygulanmakta, Ankara Akyurt'ta ise avukatlar aynı anda en fazla üç kişi için kayıt yaptırabilmektedir.

Raporlarda, merkezde bulunduğu başka bilgilerle anlaşılan kişiler için "bulunmuyor" yanıtı verildiği de aktarılmıştır. Harmandalı'da pasaport fotokopisi eklenmiş ikinci bir talebe rağmen bir kişinin merkezde bulunmadığı söylenmiş, oysa aynı gün görüşülen bir başka göçmen o kişiyle aynı odada kaldığını beyan etmiştir. Beş parçalı bir ismin yalnızca bir parçası eksik yazıldığında, formda başka kimlik bilgileri de bulunmasına rağmen aynı yanıt verilmiş; daha önce hakkında "bulunmuyor" belgesi verilen bir kişinin adının ise idarenin kendi kayıt listesinde sınır dışı etme ve idari gözetim kararlarındakinden farklı yazıldığı anlaşılmıştır. Raporlarda aktarılan bu sorunların İzmir'deki geri gönderme merkezlerinde güncel olarak sürdüğü tarafımızca öğrenilmiştir.

Kişinin hangi merkezde tutulduğunun öğrenilememesi telafisi güç hak kayıplarına yol açmaktadır. Sınır dışı etme kararına karşı dava açma süresi yedi gündür; bu süre içinde müvekkiline ulaşamayan avukat dava açamamakta, idari gözetime itiraz ve uluslararası koruma başvurusu imkanları da fiilen ortadan kalkmaktadır. Bunlara ek olarak avukat görüşmelerinin 15-20 dakikayla sınırlandırıldığı, personel tarafından defalarca bölündüğü, yazılı dayanak sorulduğunda yalnızca bunun bir "talimat" olduğunun söylendiği ve vekaletnamesi olmayan avukatların aynı kişiyle en fazla üç kez görüşebileceğinin duyurulduğu raporlanmıştır. Yakınlarını arayan kişilerin (çoğunlukla ailelerinin) göçmenler için polise yaptıkları kayıp başvurularında ise geri gönderme merkezlerinde kalan isimlerin sorgulanmadığı anlaşılmaktadır.

Anayasanın 13. maddesi uyarınca temel hak ve hürriyetler ancak kanunla ve ölçülülük ilkesine uygun olarak sınırlanabilir; 19. ve 36. maddeleri ise hürriyeti kısıtlanan kişinin yargı yoluna başvurma hakkını ve hak arama hürriyetini güvence altına alır. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 59. maddesi geri gönderme merkezinde tutulan yabancının avukata erişim ve görüşme hakkını herhangi bir sayı veya süre sınırı öngörmeden düzenlemektedir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesi de resmi daireleri avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlü kılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında avukat görüşmelerine ilişlin usuller 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'la düzenlenmişken, geri gönderme merkezlerindeki kota, süre ve görüşme sayısı sınırlamaları hiçbir kanuna dayanmamakta, cezaevi uygulamalarından kıyas yoluyla aktarıldığı anlaşılmaktadır. Oysa geri gönderme merkezlerinde tutulanlar hükümlü ya da tutuklu değildir. BMMYK Sığınmacıların Gözaltına Alınmasına ve Gözaltı Alternatiflerine İlişkin Geçerli Kriterler ve Standartlar Hakkında Kılavuz İlkelerine göre göç nedeniyle tutma cezalandırıcı nitelikte olamaz, cezaevine özgü standartlar bu kişilere uygulanamaz. Tutulanların adları ve bulundukları yer ise yakınlarının ve avukatlarının kolayca erişebileceği kayıtlarda tutulmalıdır. Bu nedenle cezaevlerine özgü usullerin, üstelik kanuni dayanaktan yoksun talimatlarla geri gönderme merkezlerine uygulanması mümkün değildir.

Bu bağlamda;

1. Geri gönderme merkezlerinde avukatların kişi sorgusu, görüşme ve dosya incelemesi talepleri bir kotaya bağlanmış mıdır? Bu kota hangi merkezlerde, hangi tarihten itibaren ve kaç işlemle sınırlı olarak uygulanmaktadır?
2. Söz konusu kotanın hukuki dayanağı nedir? İlgili düzenlemenin tarih ve sayısı nedir? Bu sınırlamayla hangi amaç ve hangi kamu yararı gözetilmektedir? Bu uygulamalar ceza infaz kurumlarına ilişkin düzenlemelerden kıyas yoluyla mı uygulanmaktadır?
3. Aranan kişinin merkezde bulunmadığı, başka merkeze nakledildiği, serbest bırakıldığı ya da isim yazımının kayıtlarla uyuşmadığı için sonuçsuz kalan sorgular neden avukatın kotasından düşülmektedir? Bu uygulamanın dayanağı nedir?
4. Bulunma sorguları neden doğum tarihi, anne-baba adı, yabancı kimlik numarası veya pasaport bilgisi gibi yardımcı bilgilerle de yapılmamaktadır? İdarenin kendi kayıtlarındaki yazım farklılıkları nedeniyle verilen yanlış "bulunmuyor" yanıtlarından doğan hak kayıplarının sorumluluğu kime aittir?
5. Yakınlarını arayan kişilerin yabancı uyruklu kişiler için polise yaptıkları kayıp başvurularında, emniyet birimlerince Göç İdaresi ve geri gönderme merkezi kayıtları neden sorgulanmamaktadır? Kayıp başvurusu yapılan kişinin idari gözetim altında tutulup tutulmadığının bu kayıtlar üzerinden tespit edilerek yakınlarına bildirilmesi için Bakanlığınızca bir talimat verilecek midir?
6. Avukatların müvekkilin merkezde bulunup bulunmadığını öğrenme ve onunla görüşme taleplerinin günlük kotaya bağlanması, sonuçsuz kalan sorguların bu kotadan düşülmesi, görüşme sürelerinin sınırlandırılması ve vekaletnamesi olmayan avukatlara görüşme sayısı sınırı getirilmesi; resmi daireleri avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı

olmakla yükümlü kılan Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesiyle nasıl bağdaşmaktadır? Avukatların mesleki faaliyetini engelleyen bu uygulamalara son verilmesi için Bakanlığınızca bir talimat verilecek midir?

7. Avukat görüşmelerinin 15-20 dakikayla sınırlandırılması ve vekaletnamesi olmayan avukatların aynı kişiyle en fazla üç kez görüşebilmesi uygulamalarının dayanağı, talimatı veren makam ve gözetilen amaç nedir? Bu uygulamalar Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesiyle nasıl bağdaşmaktadır?